

Sự vĩ đại của người anh hùng dân tộc Hồ Chí Minh

Lê Đình Cúc¹

¹ Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.
Email: ledinhcuc@gmail.com

Nhận ngày 26 tháng 5 năm 2017. Chấp nhận đăng ngày 15 tháng 7 năm 2017.

Tóm tắt: Lịch sử dựng nước và giữ nước của Việt Nam đã có nhiều vị anh hùng dân tộc. Hồ Chí Minh xuất hiện trong một hoàn cảnh đặc biệt. Đất nước đã bị thực dân Pháp đô hộ và chia cắt thành 3 kỳ gần 100 năm. Triều đình nhà Nguyễn đã trở thành phản động, trở lại đàn áp nhân dân. Chỉ với hai bàn tay trắng, Hồ Chí Minh đã tổ chức và lãnh đạo nhân dân Việt Nam làm nên Cách mạng tháng Tám năm 1945, đập tan chế độ phong kiến và thuộc địa, xây dựng nhà nước dân chủ cộng hoà. Đóng góp của Hồ Chí Minh cho dân tộc là rất to lớn. Trong lịch sử dân tộc Việt Nam có nhiều anh hùng dân tộc nhưng duy nhất Hồ Chí Minh là người anh hùng dân tộc vĩ đại.

Từ khóa: Hồ Chí Minh, anh hùng dân tộc, vĩ đại, Cách mạng tháng Tám.

Phân loại ngành: Sử học

Abstract: Vietnam's history of national construction and defence has witnessed many national heroes. Among them, Ho Chi Minh appeared in a special context, after nearly 100 years of the French colonialists' domination of the country, which had been divided into three regions. The Nguyen dynasty had become reactionary, suppressing the people. With his bare hands, Ho Chi Minh organised and led the Vietnamese people to launch the August Revolution in 1945, smashing the feudal and colonial regimes, and giving birth to a democratic republican state. His contributions to the nation are enormous. In the course of history of the Vietnamese nation, there have been many national heroes, but Ho Chi Minh is the only great national hero.

Keywords: Ho Chi Minh, national hero, great, August Revolution.

Subject classification: History

1. Đặt vấn đề

Điều văn của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam đọc tại lễ tang Chủ tịch Hồ Chí Minh ngày 9 tháng 9 năm 1969 có 4 lần khẳng định rằng Hồ Chí

Minh là một người thầy vĩ đại, người anh hùng dân tộc vĩ đại, nhà yêu nước vĩ đại và lãnh tụ vĩ đại của dân tộc ta. Khẳng định này ca ngợi công lao to lớn của Hồ Chí Minh đối với dân tộc ta. Suốt thế kỷ XX đến nay, nhiều nhà nghiên cứu trong và

ngoài nước có nhiều công trình viết về sự nghiệp, cuộc đời, tư tưởng và đạo đức của Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, còn ít công trình nghiên cứu so sánh Hồ Chí Minh với các anh hùng dân tộc khác. Lịch sử hàng nghìn năm của dân tộc Việt Nam đã có biết bao nhiêu anh hùng dân tộc như: Trưng Trắc, Trưng Nhị, Triệu Thị Trinh, Lý Nam Đế, Đinh Tiên Hoàng, Lê Hoàn, Lý Thái Tổ, Lý Thường Kiệt, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, Quang Trung... Nhưng duy nhất Hồ Chí Minh là người anh hùng dân tộc vĩ đại. Bài viết này luận giải thêm sự vĩ đại của Hồ Chí Minh với tư cách người anh hùng dân tộc. Sự vĩ đại đó thể hiện trên 2 phương diện: đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng đất nước.

2. Vai trò của Hồ Chí Minh đối với cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc

Trong lịch sử mấy nghìn năm xây dựng và giữ gìn độc lập của Tổ quốc, Hồ Chí Minh là trường hợp đặc biệt duy nhất. Nước ta khi còn sơ khai đã phải đương đầu liên tục với quân xâm lược phương Bắc. Chỉ tính từ thời nhà Lý đến nhà Nguyễn, trong 10 thế kỷ đã có 4 cuộc kháng chiến chống lại quân giặc ngoại xâm đến từ phương Bắc. Không kể trong đó có các cuộc kháng chiến chống quân Chăm Pa, Ai Lao, Xiêm...

Nhà nước Việt Nam thời nhà Lý (1010-1225) với quốc hiệu Đại Cồ Việt kéo dài 215 năm. Nhà Lý đã tổ chức được một nhà nước vững chắc, có một quân đội vững mạnh đủ để đánh tan quân xâm lược nhà Tống vào năm 1077 (khi “Quách Quỳ và Triệu Tiết dẫn 10 vạn bộ binh tinh nhuệ, 1 vạn ngựa chiến cùng 20 vạn quân phu ồ ạt tiến vào xâm lược nước ta”)[5].

Cuộc kháng chiến chống quân xâm lược nhà Tống toàn thắng với Tuyên ngôn độc lập lần thứ nhất của dân tộc ta: “Nam quốc sơn hà Nam đế cư/ Tiệt nhiên định phận tại thiên thư/ Như hà nghịch lỗ lai xâm phạm/ Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư”.

Người anh hùng dân tộc Lý Thường Kiệt chiến đấu và chiến thắng nhờ có triều đình tiến bộ, có nhà vua anh minh Lý Nhân Tông (1072-1127), có quân đội vững mạnh. Trần Trọng Kim nhận xét về Lý Thường Kiệt như sau: “Việc binh chính thì ngài định quân hiệu và chia ra làm tả hữu tiền hậu 4 bộ, hợp lại là 100 đội, mỗi đội có lính kỵ và lính bắn đá. Còn những phiên binh thì lập ra thành đội riêng, không cho lẫn với nhau. Binh pháp nhà Lý bây giờ có tiếng là giỏi. Nhà Tống bên Tàu đã phải bắt chước” [3]. Xung quanh Lý Thường Kiệt là những nhân tài như Nguyên Phi Ỗ Lan, Lê Phụng Hiểu, Tô Hiến Thành, Lê Văn Thịnh, Lý Đạo Thành... Họ cùng góp công sức và trí tuệ cho chiến thắng của ông và vương triều nhà Lý.

Thời nhà Trần nước ta phải ba lần kháng chiến chống quân xâm lược Nguyên Mông. Đế quốc lầy lùnh đã xâm lược nhiều quốc gia Á - Âu phải dừng vó ngựa trước dân tộc Việt Nam, với tài năng xuất chúng và khí phách của người anh hùng dân tộc Trần Hưng Đạo.

Triều đại nhà Lê hiện diện trong lịch sử Việt Nam hơn 3 thế kỷ (1428-1788) với hai người anh hùng dân tộc Lê Lợi và Nguyễn Trãi. Để có triều đại nhà Lê rạng rỡ, Lê Lợi và Nguyễn Trãi đã phải tổ chức khởi nghĩa chống lại quân Minh từ đầu (bởi trước đó khi Hồ Quý Ly giành vương quyền từ nhà Trần thì đã bị quân Minh đưa quân sang xâm lược và chiếm đóng nước ta). Quân xâm lược nhà Minh có 14 năm (1414-1427)

thống trị đất nước ta. Cuộc kháng chiến chống quân Minh của Lê Lợi và Nguyễn Trãi bắt đầu từ việc tổ chức khởi nghĩa (không có sẵn chính quyền nhà nước).

Với trường hợp của anh hùng dân tộc Nguyễn Huệ, trước khi quân xâm lược nhà Thanh kéo sang, Nguyễn Huệ cũng đã có một vương triều, có quân đội hùng mạnh đã từng đánh tan quân đội của vua Lê, chúa Trịnh ở miền Bắc, chúa Nguyễn và quân Xiêm ở miền Nam. Nguyễn Huệ đánh bại quân xâm lược nhà Thanh đông tới 29 vạn binh lính chỉ trong vòng 2 tuần lễ.

Hồ Chí Minh với Cách mạng tháng Tám năm 1945 chỉ có 2 bàn tay trắng. Lịch sử 100 năm chia cắt đất nước của Trịnh - Nguyễn đã góp phần cho đất nước phân ly. Triều đình nhà Nguyễn có nhiều ông vua, ông quan yêu nước, nhưng cũng nhiều ông vua, ông quan phản nước. Không chỉ quân đội xâm lược Pháp, mà cả quân đội triều đình nhà Nguyễn cũng coi nhân dân là kẻ thù.

Để giành độc lập Hồ Chí Minh đã phải tổ chức lực lượng bắt đầu từ con số không. Người ra đi tìm con đường cứu nước khi còn rất trẻ (1911). Người đã tìm ra con đường mới để giành độc lập dân tộc. Người vận động thế giới ủng hộ Việt Nam qua phong trào cộng sản quốc tế. Người vận động cách mạng từ nước ngoài và thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam để lãnh đạo cách mạng. Năm 1941, Hồ Chí Minh về nước trực tiếp tổ chức Mặt trận Việt Minh. Người tổ chức lực lượng vũ trang tuyên truyền giải phóng quân bắt đầu chỉ với 34 chiến sĩ (trong đó có 3 phụ nữ) với trang bị vũ khí thô sơ. Đối diện với Người khi đó không chỉ là đế quốc Pháp hùng mạnh, hàng đầu lúc bấy giờ, mà còn là chính phủ Nam triều, là phát xít Nhật, là quân Tưởng Giới Thạch

(với danh nghĩa vào Việt Nam giải giáp quân Nhật nhưng âm mưu xâm lược và chiếm đóng Việt Nam) và quân đội Anh (từ Ấn Độ tràn sang). Hồ Chí Minh phải đối diện với giặc ngoại xâm và bọn tay sai của chúng, nhưng Người đã chiến thắng nhờ phát huy được sức mạnh của nhân dân ta. Như vậy, cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc do Hồ Chí Minh lãnh đạo có tính phức tạp và khó khăn hơn so với cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc của các anh hùng dân tộc khác.

3. Vai trò của Hồ Chí Minh đối với việc xây dựng đất nước

Cho đến thời điểm 1945, nước Việt Nam đã trải qua hàng nghìn năm sống dưới chế độ phong kiến, cha truyền con nối. Nhân dân chỉ là thần dân, vua có toàn quyền quyết định, kể cả sinh mạng con người. Chế độ phong kiến ra đời và tồn tại hàng ngàn năm.

Châu Âu với những tư tưởng tiên tiến cũng mãi đến thế kỷ XV mới thoát ra được khỏi chế độ phong kiến bắt đầu từ nước Anh, nước Pháp. Ở Châu Á, chế độ phong kiến của Nhật Bản và Trung Quốc cũng đã tan rã từ đầu thế kỷ XX. Cách mạng Tân Hợi đã làm triều đình phong kiến nhà Mãn Thanh rung chuyển và sụp đổ năm 1911. Ở Việt Nam, chế độ phong kiến của nhà Nguyễn, với sự bảo hộ của thực dân Pháp, đè nặng lên vai, lên cổ người dân Việt Nam. Chỉ đến tháng 8 năm 1945, cuộc cách mạng do Hồ Chí Minh tổ chức và lãnh đạo mới lật đổ được chế độ phong kiến đã tồn tại hàng nghìn năm trong lịch sử dân tộc Việt Nam.

Cách mạng tháng Tám thành công đã khai sinh nước Việt Nam dân chủ cộng hòa,

một nhà nước kiểu mới trong lịch sử Việt Nam. Khác với chế độ phong kiến, chế độ dân chủ cộng hoà là chế độ chính trị mà ở đó nhân dân là người làm chủ, tham gia thành lập và quản lý bộ máy nhà nước.

Nước Việt Nam dân chủ cộng hòa do Hồ Chí Minh khai sinh đáp ứng khát vọng nghìn đời của nhân dân ta. Từ đó người dân mới có quyền làm chủ, quản lý và điều hành nhà nước.

Khi hiểu kết quả của Cách mạng tháng Tám 1945 như thế, chúng ta mới thấy vai trò và vị trí của Hồ Chí Minh trong lịch sử dân tộc, mới thấy sự vĩ đại của Người với tư cách người anh hùng dân tộc.

4. Kết luận

Hồ Chí Minh có công đóng góp to lớn vào sự nghiệp đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng đất nước. Trong lịch sử nước ta, chưa có anh hùng dân tộc nào làm được

như vậy. Chính vì thế, Hồ Chí Minh là anh hùng dân tộc vĩ đại. Với đóng góp to lớn cho dân tộc ta, Hồ Chí Minh thật xứng đáng với lời xưng tụng của Đảng Lao động Việt Nam và nhân dân Việt Nam. Hồ Chí Minh không chỉ là người anh hùng dân tộc mà còn là người anh hùng dân tộc vĩ đại.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bảo tàng Hồ Chí Minh (2015), *Tiểu sử Hồ Chí Minh*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2] *Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh* (2006), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3] Trần Trọng Kim (2002), *Việt Nam sử lược*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [4] Philip Bonosky (1967), *Beyond the Borders of Myth: From Vilnius to Hanoi*, Praxis Press, New York.
- [5] Hà Văn Thụ, Trần Hồng Đức (2001), *Tóm tắt niên biểu lịch sử nước Việt Nam*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.